

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет геолого-географічний
Кафедра фізичної географії, природокористування і
геоінформаційних технологій

Силабус курсу

Менеджмент природних ресурсів та природоохоронної діяльності

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин - 90
Семестр, Рік	5/3
Дні, Час, Місце	Відповідно до затвердженого розкладу занять.
Викладач (і)	Стоян Олександр Олександрович; кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії і природокористування.
Контактний телефон	(0482) 68-78-86, 68-36-32 кафедра
Е-mail:	physgeo_onu@ukr.net
Робоче місце	Кафедра фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій, каб. № 108
Консультації	<i>Очні консультації:</i> середа з 12.00 до 16.00, за розкладом присутності на кафедрі. <i>Он-лайн консультації:</i> Zoom за розкладом.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:

Е-mail: physgeo_onu@ukr.net.

Телефон: (моб.)0677279321.

Аудиторія: відповідно до затвердженого розкладу занять.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни «**Менеджмент природних ресурсів та природоохоронної діяльності**» - науково-методичні підходи та практика раціонального використання природних ресурсів і охорони природи.

Пререквізити і постреквізити курсу: «Правове регулювання природокористування», «Економіка природокористування», ін. Отриманні знання базові для курсів з переліку вибіркових дисциплін.

Мета курсу: отримання здобувачами знання про природні ресурси, регулювання використання ресурсів, вилучення природних ресурсів і забруднення довкілля, раціональне природокористування для забезпечення сталого розвитку.

Завдання дисципліни: надати здобувачам основи теоретико - методологічних підходів до природних ресурсів, оцінка стану довкілля та екологічне нормування його якості, охорони навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:** завдання та теоретичні функції менеджменту природних ресурсів; раціонального природокористування; концепції стійкого розвитку.

вміти: застосовувати методи менеджменту природокористування; розраховувати величину збитків та ризиків забруднення довкілля; розробляти рекомендації з різних шляхів використання природних ресурсів; розробляти плани природоохоронної діяльності і визначати їх ефективність.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.), практичних занять (16 год.), самостійної роботи студентів (54 год.).

Протягом викладання даної дисципліни використовуються такі методи:

Словесні: лекція (класична, потокова, консультація, візуалізація); пояснення; наукова розповідь.

Наочні: ілюстрування (використання наочності - карт, рисунків, таблиць); демонстрування (використання проектору, комп'ютерної техніки, презентацій).

Презентація - усне повідомлення з створенням наборів електронних слайдів з використанням текстів, графічних зображень, аудіо - та відеофрагментів.

Практичні: організація роботи в аудиторії з використанням необхідного обладнання; графічні роботи з картами, складання таблиць, побудова профілів, графіків, діаграм; вправи - багаторазове повторення робіт з метою їх засвоєння.

Самостійна робота:

- тематичне реферування - робота з текстом конкретного першоджерела;
- підготовка доповіді та презентації;
- самостійне поглиблене вивчення викладених тем;
- розробка індивідуального навчально - дослідницького завдання.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. 1. Предмет, мета, завдання й структура курсу «Менеджмент природоохоронної діяльності».

Тема 2. Природні ресурси і соціально - економічний розвиток.

Тема 3. Загальна характеристика методів регулювання використання

ресурсів.

Тема 4. Економічна оцінка природних ресурсів (земельні, водні, мінеральні, вторинні).

Тема 5. Економічні механізми регулювання природокористування.

Тема 6 Вилучення природних ресурсів і забруднення довкілля.

Тема 7. Економіко - правові важелі боротьби з забрудненням та іншими порушеннями природного середовища

Тема 8. Оцінка збитків від забруднення та інших дій на навколишнє середовище.

Тема 9. Оцінка стану довкілля та екологічне нормування його якості.

Тема 10. Охорона довкілля: основні принципи, методи та інструменти.

Тема 11. Оцінка економічної і соціальної ефективності раціонального природокористування і охорони природи.

Тема 12. Еколого - економічна безпека господарських систем.

Перелік рекомендованої літератури

1. Данилишин Б.М., Дорогунцов С.І., Міщенко В.С., Коваль Я.В., Новоротов О.С., Паламарчук М.М. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. Київ, РВПС України. 1999. 716 с.
2. ДСТУ ISO 14001–97. Система управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування. К. Держстандарт, 1998.
3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991.
4. Лук'янова О. М. Екологічний менеджмент: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 66 с.
5. Понамаренко Є. Г., Ломакіна О. С. Екологічний менеджмент і аудит. Конспект лекцій. Харків. ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 64 с.
6. Указ Президента України « Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»» № 5 / 2015 від 12.01.2015 р.
7. Шлапак Н.С., Волошин В.С., Серкутан Т.В. Екологічний менеджмент : Підручник. Маріуполь: ПДТУ, 2016. 205 с.
8. Яремчук І.Г. Економіка природокористування. К.: Просвіта, 2010. 431с.

ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна «**Менеджмент природних ресурсів та природоохоронної діяльності**» оцінюється за 100 - бальною шкалою. Розподіл балів, які отримують здобувачі представлений у таблиці.

Залік

Поточний та періодичний контроль												Сума балів	
Змістовий модуль 1													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Примітка: T1, T2,..., T12 - номери тем.

Поточний контроль - усний контроль (опитування, бесіда, доповідь); письмовий контроль (контрольна робота, доповідь/презентація); практичний контроль (в ході виконання практичних робіт). У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожний змістовий модуль.

Періодичний контроль - контроль теоретичного матеріалу за заліковими модулями у вигляді письмової модульної контрольної роботи та виконання практичних робіт в межах змістового модуля.

Підсумковий контроль за дисципліною – залік в письмовій, або усній формі. Залікову оцінку отримує здобувач, який виконав усі обов'язкові види робіт (контрольні та практичні роботи, СР) (Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання ЗВО ОНУ імені І. І. Мечникова). Відповідь під час заліку також оцінюється за 100-бальною шкалою. Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль та підсумковий контроль.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для іспиту (60), допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання модульного контролю, за який отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота студентів (СРС) контролюється у контрольних робіт, звітів і конспектів. Питання з тем, які виділені на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента систематичного самостійного виконання.

Додаткові (бонусні) бали здобувач може отримати при відвідуванні всіх занять виконанні та захисті всіх передбачених програмою завдань, або розробці і публічній доповіді обраної теми курсу, яка не включена до переліку основних питань (10 балів).

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливості максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі навчання.

Політика щодо відвідування та запізень. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання за яку нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівником курсу. Запізнення без попередження або поважної причини (проблеми із транспортом, несподівані нещасні випадки, проблеми особистого характеру) неприпустимі.

Мобільні пристрої: під час занять тільки з дозволу викладача допускається використання мобільних додатків, Internet-мережі, електронних девайсів.

Поведінка в аудиторії: активна участь, поважне ставлення до всіх учасників освітнього процесу, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення мобільних пристроїв.